

4. Шилец Е.С. Формирование и регулирование системы социально-трудовых отношений в условиях реформирования экономики / Е.С. Шилец // Экономика промышленности. – 2000. – №4 (10). – С.134-136.

Vadim Belik

RHEI « Crimean University for the Humanities»

The development of labour potential of the personnel of the enterprises of power sphere

The purpose of the article is the substantiation of theoretical and methodical positions and development of practical recommendations on perfection of the organizational - administrative mechanism of use and development of labour potential of the personnel of the enterprises of power sphere.

Overall objective of a control system of the personnel is maintenance of corresponding qualitative and quantitative characteristics of the personnel to the purposes of the power enterprises. The methodical positions are proved and practical recommendations on perfection of the organizational - administrative mechanism of use and development of labor potential of the personnel of the enterprises of power sphere are developed.

The structural model of formation of labor potential of the personnel of the enterprises of power sphere differs application of industrial practice and opportunity of participation of experts of the power enterprises in formation of labor potential are realized.

development, labour potential, e personnel, enterprise, power sphere, efficiency, globalization

Одержано 28.04.14

УДК 331.55:339.92(477)

В.Я. Бідак, ст. наук. співр., канд. екон. наук

Институт регіональних досліджень НАН України, м. Львів

Новітні міграційні процеси в Україні як детермінанта вибору її інтеграційного вектора розвитку

Стаття присвячена дослідженню сучасних проблем трудової міграції, можливостям упередження міграційних втрат ринкової кон'юнктури в системі цілереалізуючих факторів інтеграційного поступу суспільства. Наголошується на необхідності досягнення соціальних стандартів, умов трудової діяльності, динаміки основних параметрів демовідтворення, зіставних з відповідними показниками економічно розвинених країн. Аналізуються результати соціологічного дослідження стосовно визначення як позитивних очікувань, так і ризиків від економічної інтеграції держави у міжнародні структури з фокусуванням уваги експертів на сфері міграції, зайнятості та соціально-трудова відносин в цілому.

міграційні процеси, трудова міграція, фактори інтеграційного вибору, інтеграційний вектор розвитку України

В.Я. Бидак, ст. научн. сотр., канд. экон. наук

Институт региональных исследований НАН Украины, г. Львов

Новейшие миграционные процессы в Украине как детерминанта выбора ее интеграционного вектора развития

Статья посвящена исследованию современных проблем трудовой миграции, возможностям предупреждения миграционных потерь рыночной конъюнктуры в системе целереализующих факторов интеграционного развития общества. Отмечается необходимость достижения социальных стандартов, условий трудовой деятельности, динамики основных параметров демовоспроизводства, сопоставимых с

соответствующими показателями экономически развитых стран. Анализируются результаты социологического исследования касающиеся определения как позитивных ожиданий, так и рисков от экономической интеграции государства в международные структуры с фокусировкой внимания экспертов на сферы миграции, занятости и социально-трудовых отношений в целом.

миграционные процессы, трудовая миграция, факторы интеграционного выбора, интеграционный вектор развития Украины

Постановка проблеми. В сучасних умовах міграція як характерна риса способу життя значної частини працерактивного населення України проявляється потужним чинником руху суспільства до утвердження нових соціальних стандартів життєдіяльності, стимулюючи не тільки економічну, а й соціогуманістичну функцію його усталеного розвитку. Відтак соціально-економічний зміст міграційних явищ і процесів зумовлює необхідність пошуку та вироблення адекватних теоретико-методологічних підходів та практичних механізмів, скерованих на забезпечення завдань сталого розвитку країни та її регіонів, що розкриваються через його трудозберігаючу функцію, особливо в умовах глобального перерозподілу людського капіталу.

Трудова міграція виступає не лише показовим індикатором реагування людей на зміни в системі економічних, соціальних, політико-культурних та інших суспільних відносин, але й детермінує об'єктивну необхідність розробки пріоритетів, відповідних розвитку структури господарського комплексу. При цьому помітний напрямок в економічному розвитку суспільних систем різного ієрархічного рівня відіграють фінансові внески трудових мігрантів, що знаходять свій вираз у формі міграційного капіталу, рееміграційних знань та досвіду.

Сучасна трудова міграція посилено структурується за видами, набирає специфічних форм у відповідності до процесів модернізації економічної системи, умов людського життя, становлення нових форм економічної діяльності. Серед її видів необхідно відзначати міграцію легальну і нелегальну, циркулюючу і незворотну, освітню, виробничу, рекреаційну, рееміграцію кругову і пряму та інші. Кожна з названих різновидів міграцій виступає важливим чинником транспортування у вітчизняний соціум найбільш адекватних завданням подальшого суспільного розвитку соціальних цінностей та досягнення вищих стандартів якості життя населення.

В цілому, висвітлення питань ефективізації управління міграційними процесами, визначення засобів і елементів забезпечення системного підходу до управління міграцією, обґрунтування необхідності введення в науковий обіг поняття територіальної міграційної системи, а також визначення цілереалізуючих напрямків при формуванні соціальної політики України у сфері міграції на перспективу, висувається в пріоритетний ранг сучасних наукових досліджень. У цьому відношенні значної актуальності набуває проблема визначення критеріїв оптимізації регулювання зростаючої міграційної мобільності трудових ресурсів в координатах інтеграційного вектора розвитку України.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Ця проблема останнім часом стала предметом наукового аналізу багатьох вітчизняних та зарубіжних дослідників, серед яких, насамперед виділяються Е. Лібанова, О. Войтюк, А. Гайдуцький, П. Гнатюк, О. Грیشнова, Т. Драгунова, Ж. Зайончковська, В. Іноземцев, В. Іонцев, А. Колот, О. Позняк, У. Садова, М. Семикіна, О. Шиманська, М. Орозко, А. Мансур, М. Куїллін, Р. Мейнс, П. Петслі, Р. Лаппер, Л. Лісогор, Б. Маккінлі, О. Малиновська, О. Новікова, В. Переведенцев, І. Петрова, В. Покшишевський, І. Прибиткова, Е. Равенстейн, Л. Рибаківський, М. Романюк та ін. Зазначеними науковцями висвітлено підходи до розробки теоретико-методологічної бази дослідження трудової міграції населення, належним чином розкрито сутність явища

міграції, її типологізацію, закономірності, специфіку та особливості прояву в різних економічних умовах.

Однак практика оперативного вирішення міграційних проблем України повинна виходити з оновлених термінів інтеграційного розвитку держави при порівнянні потенційних небезпек та переваг вибору її інтеграційного вектора, а відтак розробки загальнодержавної програми дій щодо захисту прав і свобод трудових мігрантів як за кордоном, так і в країні. Причому акцент уваги повинен бути зроблений на тому, що світова економічна криза вплинула на інституалізацію нових суб'єктів соціально-економічних відносин, появу територіальних міграційних систем [1, с. 33-35], посилила мотивацію перетворення міграційного капіталу у інвестиційний ресурс регіональної економіки.

Постановка завдання. Метою статті є обґрунтування особливостей вирішення міграційних проблем України при порівнянні потенційних переваг та ризиків актуалізації факторів її інтеграційного спрямування в умовах наростання глобалізаційних викликів прояву економічної кризи.

Виклад основного матеріалу. Зауважимо, що перманентний вплив економічної кризи на розвиток міграційних процесів у регіонах України, деформація якісних параметрів регіонального ринку праці, неефективність залучення міграційного капіталу в економічну систему держави, зниження рівня економічної безпеки через посилення міграційної активності відносять до одних з найбільших ризиків міграційних втрат, що спостерігаються у сфері міждержавних міграцій. Крім того ці ризики певною мірою спричиняються також внутрішньодержавними міграційними переміщеннями. Запобіганню їм слугує колективна безпека, яка починається з захисту особистого життя трудового мігранта і поширюється на громадський і суспільний рівень. Впродовж останніх років Україна переживає новий етап розвитку договірних відносин як з Європейським Союзом, так і з Митним Союзом/ЄСП [2; 3; 4]. У цьому стосунку визначення основних рушійних сил в процесі формування названих об'єднань, варіанти позиціонування щодо них нашої держави, оцінка витрат та вигод від укладання угоди про зону вільної торгівлі, перебіг поточних переговорів у сфері корпоративного законодавства та конкурентної політики, лібералізація потоків капіталу, питання регулювання фінансового посередництва та гармонізація екологічних стандартів, нарешті розв'язання міграційних проблем знаходяться у центрі уваги провідних державних інституцій [5; 6; 7].

Так, Угодою про асоціацію між Україною та ЄС визначаються насамперед напрями співробітництва, що стосуються питань верховенства права та поваги до прав людини, взаємодії у сфері міграції, поводження з робітниками та мобільності робочої сили. У рамках цієї Угоди наша держава зобов'язується посилити діалог з питань міграції, надання притулку та прикордонного контролю, а також орієнтується на запровадження безвізового режиму для громадян України, якщо будуть наявні умови для належного врегульованого та безпечного руху громадян.

Стосовно ж співробітництва України з МС та ЄСП, то в ньому серед інших напрямків (регулювання зовнішньоекономічної діяльності; порядок митного та транспортного контролю; створення умов для вільного руху товарів, послуг, капіталу, робочої сили) наголошується на необхідності гармонізації міграційного законодавства сторін. І все ж у соціально-економічній сфері потенційні небезпеки та переваги визначаються не стільки мінливістю вектора розбудови соціальних людських взаємодій, як відсутністю чіткої ідеології соціальних реформ у державі загалом. На практиці мова йде про те, якою має бути економічна політика з тим, щоб максимально ефективно скористатись потенційними можливостями та мінімізувати

відповідні ризики, пов'язані з розвитком процесів глобалізації та регіональної економічної інтеграції.

В умовах, що склалися в Україні на даний час, акцент уваги повинен ставитися на економічній інтеграції суб'єктів ринку, яка відкриває шлях до подальших прогресивних перетворень і у соціальній сфері. Свідченням цього виступає економічна міграція робочої сили України, яка є найбільш показовим індикатором ефективності (неефективності) соціально-економічних реформ у державі, потенційних небезпек та переваг її розвитку. Регулювання взаємовідносин України з країнами ЄС, СЕП, а також іншими країнами світу у сфері захисту прав трудових мігрантів, опирається на наступні нормативні акти: двосторонні договори про працевлаштування і соціальний захист трудових мігрантів; двосторонні договори про соціальне (в т.ч. пенсійне) забезпечення; двосторонні договори про соціальне та пенсійне забезпечення за територіальним принципом; меморандум про співробітництво з питань трудової міграції та інші документи правового рівня, що готуються до підписання і ратифікації.

Нині Україна є учасником різних договорів та угод у сфері міграції, а також трудового обміну. Так, з ЄС – Європейської конвенції про правовий статус трудящих-мігрантів, а з СНД – Угоди про співробітництво в галузі трудової міграції та соціального захисту трудових мігрантів, Протоколу до зазначеної Угоди, який регулює процеси прикордонної міграції в рамках СНД, Конвенції про правовий статус трудящих-мігрантів і членів їхніх сімей, Угоди про гарантії прав громадян держав-учасниць СНД в галузі пенсійного забезпечення та ін.

Водночас, названі нормативні документи не усувають цілої низки потенційних небезпек, соціальних ризиків для громадян України, які зайняті на ринках праці інших держав. Річ у тім, що діючі економічні чинники новітньої трудової міграції, покликані відтворювати економічну рівновагу в Україні (через міграційний капітал, реемігрований досвід, кваліфікацію тощо) не завжди можуть забезпечувати цю рівновагу без врахування реальної асиметрії показників ціни праці, яка встановилася на ринках ЄС та СЕП.

При розгляді перспектив інтеграційних орієнтирів України в соціально-економічній сфері, аргументація переваг інтеграції повинна здійснюватись з урахуванням наступних цілереалізуючих факторів: а) системи соціальних стандартів країн, рівня їх розвитку, що відображаються в стані соціально-економічної захищеності громадян та осіб, що перебувають на їх території (зі статусом мігранта, громадянина іншої держави чи без громадянства, біженця та ін.); б) умов життєдіяльності населення з акцентом на рівень його правової культури й проявів корупції, наявний соціальний капітал суспільства, що зокрема виражається в довірі до органів державної влади, інших важливих суспільних інституцій; в) стану соціальної інфраструктури – освіти, культури, харчування, торгівлі, транспорту, зв'язку та ін.; г) тенденцій розвитку основних параметрів демовідтворення населення за порівняльний період; д) рівня зайнятості та якісних ознак організації праці, що наслідково виражаються в ефективності використання та можливостях розвитку трудового потенціалу економічно активного населення; е) ефективності функціонування державного апарату, стратегічного бачення подальшого розвитку країн, галузевої структури з домінуванням розвитку інформаційних технологій, інших прогресивних видів економічної діяльності; є) інституціональних протиріч світоглядного, ціннісного, історико-ментального характеру.

Соціально-економічна інтеграція, як складний внутрішньо суперечливий процес, супроводжується, як правило, не лише економічними, але й значними демографічними змінами розвитку держав та їх регіонів. Тому врахування демографічних чинників,

насамперед в їх міграційному аспекті, в аргументації векторності інтеграції України є досить важливим. Для прикладу, у 2011 році сальдо міграції у країнах-членах ЄС становить 0,4 млн. осіб, причому прибуло 1,7 млн. осіб, а вибуло 1,3 млн. осіб. У межах країн Європейського Союзу можна виділити країни найбільшої імміграції та еміграції. Найвищий рівень еміграції у 2011 році був притаманний Ірландії, де на 1000 осіб припадало 19 емігрантів, та Литві (18 емігрантів на 1000 осіб). Найбільший рівень імміграції був зафіксований у Великій Британії, Німеччині, Іспанії та Італії. На ці 4 країни припадало більше 60 % всіх іммігрантів ЄС. Станом на 1 січня 2012 року в країнах Єврозони проживало 20,7 млн. іноземців, які народились за межами членів-країн ЄС та 13,6 млн. осіб, які проживають в різних країнах єврооб'єднання. Причому найбільше з них – у Німеччині (7,4 млн. осіб), Іспанії (5,5 млн. осіб), Італії (4,8 млн. осіб). Що стосується міграційного приросту у Російській Федерації, то станом на 2011 рік – він обліковувався у 319,8 тис. осіб, а на кінець 2012 року – зменшився до 294,9 тис. осіб [8; 9].

Опрацювання рекомендацій щодо адекватної стратегії та тактики розвитку економічного співробітництва України з ЄС чи МС має ґрунтуватись на компаративному аналізі системи факторів її інтеграційного вибору, а саме: основних характеристик ринків праці цих об'єднань, аналізі їх соціальної інфраструктури, довіри громадян до державно-політичних інститутів, оцінки соціальних стандартів життя та ін. У суспільстві має формуватися критична думка щодо ступеня розвитку в обох групах країн якісних ознак структурної організації їх об'єднань, та, що дуже важливо, об'єктивного інформаційного відображення тенденцій сфери зайнятості, загалом основних характеристик ринків праці (рівня безробіття, практики нелегальної зайнятості, безпеки праці, продуктивності праці, інновацій в організації праці та управлінні персоналом, професійно-кваліфікаційної структури) подані в статистичній оцінці.

Зауважимо, що кількісна, зокрема статистична, методологія як комплекс спеціальних, властивих статистиці методів і засобів дослідження ґрунтується на загальнонаукових принципах (порівняння, аналіз, синтез та ін.). При цьому особливості статистичної методології пов'язані з вимірюванням, кількісним описом та аналізом диференціації масових суспільних явищ, у тому числі інтеграційних процесів, на основі використання узагальнюючих показників для характеристики статистичних їх закономірностей [10, с. 17-22]. За допомогою ж процедури соціологічних досліджень, у тому числі експертних оцінок, якісні ознаки розвитку України порівнюються з певним еталоном і одержують числовий вираз у бальному вимірі.

Отже, на основі експертних оцінок формується система індикаторів конкретно-емпіричного вияву соціальних ознак і кількісних індексів, завдяки яким досягається перетворення цих ознак на числові (бальні) показники. В цілому, кількісні показники у поєднанні з якісними індикаторами вибіркового обстеження досліджуваних міграційних проблем можуть бути покладені як складові в основу вироблення державної інтеграційної політики [11, с. 115-116].

У зв'язку з цим для проведення дослідження вибору інтеграційного вектора працівниками відділу соціально-гуманітарного розвитку регіону ІРД НАН України було розроблено експертний запитальник щодо визначення позитивних очікувань та ризиків від інтеграції України у міжнародні структури – Зону вільної торгівлі ЄС та Митний союз країн СНД (СЄП). При цьому основна увага експертів фокусувалась на сфері міграції, зайнятості та соціально-трудова відносин.

За процедурою формування вибірки до опитування було залучено 73 респонденти – фахівці сфери державного управління, а також посадові особи, що представляють наукову, освітянську та підприємницьку сфери економічної діяльності.

Значна частина експертів (31% осіб) мали науковий ступінь кандидата та доктора наук, решта – повну вищу освіту (69% осіб). Опитування відбувалося у два етапи, як установлення думок експертів у заочній формі за допомогою спеціально розроблених для самозаповнення напівструктурованих запитальників, та вироблення інтегрованої узгодженої позиції щодо окремих питань з досліджуваної проблематики.

В цілому, учасники дослідження дають досить низьку оцінку сьогоденної співпраці України у сфері соціально-трудових відносин як з країнами ЄС, так і МС. Так, за десятибальною шкалою ефективність співпраці з ЄС оцінюється в середньому в три бали, а з МС – в один бал. За умов укладення угоди про зону вільної торгівлі з ЄС прогнозується зростання ефективності такої співпраці в два, а за деякими напрямками – і в три рази (напр., демовідтворення, зайнятість населення, інноватизація робочих місць, соціально-культурний розвиток та ін.).

Результати дослідження дозволили виокремити найважливіші потенційні вигоди від інтеграції України з ЄС, основні з яких полягають у наступному: посилення легальної еміграції в країни ЄС, що сприятиме зниженню рівня безробіття в державі; покращання умов для здобуття освіти за кордоном; зростання престижу країни як органічної складової європейської співдружності та ін. Серед можливих ризиків від інтеграції України з ЄС експерти, серед іншого, найчастіше вказували на зростання посиленних вимог до функціонування господарського комплексу країни, асортименту та обсягу як промислової, так і особливо сільськогосподарської продукції, а також на посилення відтоку за кордон підготовлених фахівців з відповідною втратою частки людського потенціалу.

Найбільш вагомими позитивними вигодами від інтеграції України до МС, на думку експертів, може стати зростання обсягу торгівлі між Україною та країнами цього об'єднання, в тому числі продукцією енергозатратних галузей економіки, а також збільшення обсягів спільного виробництва продукції в окремих галузях економіки, що сприятиме певній його модернізації.

Щодо ризиків Євразійської інтеграції України, то 92% учасників дослідження відзначили можливість посилення небажаного ідеологічного тиску (в плані мови, історії, релігії, культури), зниження ролі державотворчих тенденцій в Україні, що поступово призведе до нівелювання націотворчого вектора розвитку країни. Крім того, на їх погляд, існує загроза домінування однієї країни при вирішенні спільних для всього МС економічних, насамперед енергетичних, а також екологічних, політичних та інших проблем.

Слід зауважити, що найбільшу однотайність і визначеність думок експерти продемонстрували при виділенні позитивних аспектів євроінтеграції України та ймовірних ризиків її східного вектора розвитку. Тому всі наведені можливі позитивні зміни отримали значну кількість підтверджень і їх сусідні ранги між собою відрізняються не суттєво.

Крім того, експертам пропонувалось оцінити, які результуючі ефекти матимуть найбільшу вагу для розвитку України у найближчий період та у віддаленій перспективі. Так, у результаті інтеграції України до ЄС у найближчий час очікується приведення трудового законодавства до стандартів країн інтеграційного угруповання, а згодом – покращання умов праці, у тому числі рівня заробітної плати. Серед найближчих очікуваних загроз експерти найчастіше відзначали зростання рівня структурного безробіття, а на віддалений період – демографічні втрати населення через неконтрольовані еміграційні відтоки.

Основним ймовірним позитивним наслідком інтеграції України до МС названо у короткому наближенні – перерозподіл робочої сили відповідно до потреб регіональних

ринків праці, а у майбутньому – залучення додаткових інвестиційних коштів у створення нових робочих місць. Щодо основних ризиків, то вже в ближній час слід очікувати зростання труднощів впровадження нових соціальних стандартів в організації праці на підприємствах, а у віддалений період – посилення корупційних проявів у сфері соціально-трудова відносин, а також деформація інституціонального середовища (ціннісних орієнтирів) згідно з інтернаціональними впливами.

В цілому, експерти зійшлися на думці, що для формування торговельно-економічних відносин України з ЄС першочергового вирішення потребує проблема приведення законодавства нашої держави до європейських стандартів та підписання Угоди про асоціацію. Щодо економічних відносин з МС/ЄП, то для їх успішного розвитку достатнім вбачається підписання відповідних торговельно-економічних угод з країнами МС. Загалом, позиція експертів щодо векторів зовнішньої інтеграції України полягає у доцільності просування до подальшої інтеграції з ЄС при одночасному формуванні рівнопартнерських соціально-економічних відносин з країнами МС. Це, в свою чергу, важливо для вироблення теоретико-методологічних положень та ефективних напрацювань стосовно механізмів управління зовнішніми міграційними процесами з метою їх раціоналізації.

Висновки. Зауважимо, що із закритої в минулому країни з порівняно невеликим зовнішнім міграційним оборотом сучасна Україна трансформується в активного учасника міграційних процесів і міжнародного трудового обміну. Це в майбутньому може призвести до розвитку соціального демпінгу, основу якого складає зовнішня трудова міграція. Однак з посиленням контролю над процесом переміщення трудових ресурсів, соціальний демпінг може піддаватися оптимізації управління на основі розвитку компетенції управлінців з питань науково-теоретичного розуміння соціальної сутності, структури, функцій, параметричних характеристик цього явища.

У зв'язку з цим діяльність державної міграційної системи в Україні повинна опиратись на органічне поєднання наступних елементів: законодавчого забезпечення (існуючі внутрішні та міжнародні правові акти), інституційного забезпечення (суб'єкти управління), інформаційного забезпечення (інформаційна база даних та зв'язків), організаційно-програмних важелів, фінансово-економічну основу. Саму ж роботу з удосконалення міграційної політики на державному (регіональному) рівні, на нашу думку, пропонується здійснювати за наступними напрямками:

- посилення інтеграції норм національного законодавства в систему міжнародного міграційного права;
- гармонізація законодавства України та держав, з якими вона пов'язується відносинами у сфері міграції, урегулювання питань щодо трудових відносин, зайнятості мігрантів, соціального захисту, охорони їх праці, потреб у сфері освіти, культури;
- удосконалення механізмів правового регулювання відносин у сфері трудової міграції населення з урахуванням забезпечення балансу між розширенням зовнішньої трудової міграції з одного боку та потребою захисту внутрішнього ринку праці, недопущення нелегальної міграції – з іншого;
- розширення участі в укладанні міждержавних договорів про взаємне працевлаштування фахівців та їх соціальний захист, особливо у сфері пенсійного страхування;
- сприяння збереженню кваліфікаційного рівня заробітчан та дотримання принципу паритетності квотування місць при офіційному працевлаштуванні громадян;
- сприяння створенню в місцях концентрації мігрантів належних умов для збереження їх етнічної ідентичності, а також для органічної адаптації іммігрантів в соціальному середовищі країн перебування;

- постійне інформування учасників міграційного руху стосовно стану і перспектив розвитку регіональних ринків праці і зайнятості населення ;

- удосконалення правових механізмів рееміграції та реінтеграції мігрантів, а також проведення ефективної політики щодо інвестування їх міграційного капіталу у вітчизняну економіку;

- підвищення ролі Науково-експертної ради в питаннях регулювання міграційних процесів та ін.

Отже, глобалізаційні процеси вибору векторів економічної інтеграції України є такими, що в досягненні максимального ефекту не виключають один одного, не є взаємовиключними. Навпаки, вони доповнюють їх синергетичну корисність. Відтак Україні економічно доцільно знаходитись на збалансованій орієнтації щодо обох об'єднань, переслідуючи власні інтереси. Формування ж ілюзії покращання ситуації лише призводить до подальших соціальних та міграційних деформацій, погіршення якості життя населення.

Загалом аналіз спрямувань щодо інтеграційного вектора вибору України сконцентровується в соціально-економічному аспекті на необхідності трансформації олігархічної економіки в економіку середнього класу, на невідкладній суб'єктивізації інституту громадянського суспільства, а проєвропейський рух вбачається знаком якісної модернізації держави, створення цивілізаційної перспективи. Подальші соціальні інновації повинні скеровуватись також на забезпечення регіональної та соціогуманістичної рівноваги розвитку внутрішнього економічного простору країни, об'єданого відкритою достовірною інформаційною мережею.

При цьому в умовах глобальної боротьби за зайнятість скороченню трудової міграції робочої сили з України має слугувати як міграційна, так і вся економічна політика держави, а вихідним пунктом механізму її реалізації має стати підтримка програм внутрішнього реінвестування економіки, залучення фінансових ресурсів трудових мігрантів у розвиток сфер життєдіяльності українського суспільства, а також створення нових бізнес-проектів.

Список літератури

1. Регіональна міграційна політика та механізми її реалізації: [моногр.] / наук. ред. У.Я. Садова; НАН України, Ін-т регіон. досліджень.– Львів, 2011.– 528 с. (Сер. «Проблеми регіонального розвитку»).
2. Угода про асоціацію між Україною та ЄС [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/documents/association_agreement/guide.pdf
3. Угода про формування Єдиного економічного простору [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/997_990
4. Концепція формування Єдиного економічного простору [Електронний ресурс] - www.tprpf.ru/common/upload/04-02-12_ISM_dekabr_2011.doc
5. Перспективи взаємовідносин України і Митного союзу Республіки Білорусь, Республіки Казахстан та Російської Федерації [Електронний ресурс] / А. В. Єрмолаєв, І. В. Клименко, Я. А. Жаліло, Н. Є. Пелагеша [та ін.]; за ред. Я. А. Жаліла. – К. : НІСД, 2011. – 72 с. – Режим доступу : http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/МС_ukr-var-f0d67.pdf.
6. Україна в інтеграційних процесах на пострадянському просторі: моделювання альтернатив. - К.: НІСД, 2013. – 68 с.
7. Оцінка витрат та вигод від укладання угоди про зону вільної торгівлі між Україною та ЄС [Електронний ресурс] – К.: К.И.С., 2010. – 96 с. – Режим доступу: http://eustudyukraine.files.wordpress.com/2013/04/ocinka_vitrat_var2.pdf
8. EU Employment and Social Situation (ЄС: зайнятість і соціальна ситуація) [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/product_details/publication?r_product_code=KE-BH-13-0S2
9. Федеральная служба государственной статистики [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://www.gks.ru/wps/wcm/connect/rosstat_main/rosstat/ru/statistics/population/demography/#

10. Статистика: Навчальний посібник, 2-ге вид. / С.О. Матковський, Л.І. Гальків та ін. – Львів: Новий Світ-2000, 2011. – 429 с.
11. Бідак В.Я. Соціальна діагностика територіальних міграційних систем / В.Я. Бідак, С.О. Цапок // Регіональна економіка. – 2013. – № 1. – С. 114-122.

Volodymyr Bidak

Institute of Regional Research NAS of Ukraine

Newest migration processes in Ukraine as a determinant of choice of the integration vector of development

The aim of the paper is justification the features solving migration problems in Ukraine compared to the potential benefits and risks of actualization of target-realizing factors its integration direction in the conditions of the growth of globalization challenges.

The system of factors that determine the target functional of the integration vector development of Ukraine choice is highlights. They have to act, especially: system of social standards of the states, level of their development, that are reflected in a state of social and economic security of individuals and people who are in their territory with the status of migrant, citizen of another country, stateless or refugee et al.; living conditions population with an emphasis on level of its legal culture and corruption expressions, the existing social capital of society; the state of social infrastructure, particularly education, culture, trade, transport, communications and so on; trends of development of main parameters population demographic reproduction on the comparative period; employment level and qualitative features of labor organization; effectiveness of development labor potential of the economically active population; the effective of functioning the public administration, strategic vision for the further development of the migration countries, its sectoral structure with the dominance of information technologies, other advanced economic activities; monitoring of institutional contradictions of worldview, values, historic-mental nature. The common problems of labor migration as well as migration loss prevention capabilities in market conditions in the system of integration progress of society is investigates. It is emphasized on the need for achieving social standards, conditions of labor activity and dynamics of the main parameters of demographic reproduction, comparable with corresponding trends of the developed countries. The results of sociological research relating to the definition as positive expectations, and the risks of economic integration of the state in international organizations with a focus of attention of experts on the field of migration, employment and social and labor relations in general are analyzed.

The point of view that state migration system in Ukraine should be based on an organic combination of elements of the following forms of support: legislation (existing domestic and international legal acts), institutional (control subjects), information (information database and links), and also on the use of organizational-program levers and financial-economic structure is substantiated.

migration processes, labor migration, factors of integration choice, integration vector of development of Ukraine

Одержано 08.04.14

UDC 331.101.262

Maria Bugaeva, PhD in Economics

Kirovohrad National Technical University

The management of labor-resource providing in the context of the strategy of socio-economic and innovative regional economic development

© Maria Bugaeva, 2014